

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิด บรรษัทภิบาล

Development of School Management Strategies to Enhance the Involvement of Business Organizations in Basic Education Institutional Management through Corporate Social Responsibility

ศรินทร์รัศม์ เสริฐปัญญา และปิยพงษ์ สุเมตติกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาสภาพและปัญหา ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล ๒. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารฯ และ ๓. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารฯ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากลจำนวน ๒๔๔ โรงเรียนทั่วประเทศและผู้บริหารองค์กรธุรกิจชั้นนำ จำนวน ๕ แห่ง และผู้บริหารสมาคมจดทะเบียนไทย ๑ แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดทำกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR อยู่ในระดับน้อยมาก ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด กลยุทธ์ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์หลัก ๑๓ กลยุทธ์รอง และ ๙๕ วิธีการดำเนินงาน ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ ๑. องค์กรธุรกิจร่วมบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ กลยุทธ์หลักที่ ๒ องค์กรธุรกิจร่วมสร้างเครือข่ายการบริหารงบประมาณเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา กลยุทธ์หลักที่ ๓ องค์กรธุรกิจร่วมบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล และกลยุทธ์หลักที่ ๔ คือ องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง

Abstract

The purposes of this research were as follows: 1. To study the conditions of and problems facing the involvement of the private sector on basic education institutional management through Corporate Social Responsibility; 2. to study the supporting and limiting factors of this involvement through studying the strengths, weaknesses, opportunities, and threats; and 3. to study the development of strategies to enhance the involvement of the private sector on basic education institutional management. Data collection methods consisted of questionnaires, interview forms and surveys. The representative samples were 248 World Class Standards Lab School administrators across Thailand, 5 leading business organization administrators, and 1 Thai Listed Companies Association administrator. Data was analyzed by descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation; afterwards, a SWOT analysis was used to draft strategies to enhance the involvement of the private sector in basic education institutional management; this included content analysis. The research found that consideration of the general conditions was at a very low rate. The general problems facing increased involvement of the private sector were found to be at the lowest rate. There were 4 major strategies, 13 minor strategies and 95 operating processes; the major strategies included 1. business involvement in academic administration toward excellence, 2. business involvement in create budgetary management networking to increase educational opportunities, 3. business involvement in extra-curricular activities management and the development of learning resources toward international standards, and 4. business involvement in the continued professional development of teachers.

คำสำคัญภาษาไทย : กลยุทธ์/การมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจ/บริษัทบริหาร

Keywords: STRATEGIES/INVOLVEMENT OF BUSINESS ORGANIZATIONS/
CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพการศึกษาของประเทศไทยทุกฝ่ายเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แบ่งหลักการจัดการศึกษาไว้ ๓ ประการ คือ ๑. เป็นการศึกษาตลอดชีวิต ๒. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ ๓. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันการจัดการศึกษายังพบว่ามีปัญหาอยู่มาก เช่น หน่วยงานที่จัดการศึกษายังขาดความพร้อมในเรื่องอาคารสถานที่ บุคลากรทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพการบริหารจัดการและหลักสูตร ตลอดจนปัญหาในการดำเนินการเขตพื้นที่การศึกษา การกำหนดองค์กรที่เกี่ยวข้องและอำนาจหน้าที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับหลักสูตร การดำเนินการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานทั้งภายในระบบการศึกษา และระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๔) ในขณะที่งานวิจัยของ Ashworth and Harvey (1994) ได้เสนอแนวคิดซึ่งได้จากการวิจัยว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยตัวป้อน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และด้านปัจจัยผลผลิตภักดิ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งได้แก่ คณาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ การสอน ผลสัมฤทธิ์ การจัดการและการควบคุม นักเรียนและนักศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีดัชนีชี้คุณภาพของการศึกษา และได้เสนอว่า ภาคเอกชนควรจะมีการสนับสนุนด้านงบประมาณจัดหาทุนเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษา ดังนั้นการที่ทุกคนทุกฝ่ายทุกองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้รวมทั้งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

อีกทั้งจะเป็นการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญา และช่วยกันจัดการศึกษาทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้นและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเป็นสำคัญซึ่งการเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้นจะช่วยสร้างโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนได้เพิ่มขึ้น ซึ่งปัจจุบันก็ได้มีองค์กรในภาคเอกชนที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยการสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเยาวชน และส่งเสริมให้เยาวชนได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมหรือบรรษัทภิบาล CSR ซึ่งเป็นแนวคิดและการปฏิบัติที่ได้ถูกนำมาใช้และปรับไปตามบริบทขององค์กรธุรกิจ บรรษัทภิบาล CSR สามารถนำเข้ามาใช้ได้กับลักษณะทางเศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรมและประเด็นทางสังคมที่มีความน่าสนใจ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่หนึ่งขององค์กรธุรกิจ ซึ่งนอกจากจะเป็นการตอบแทนสังคมแล้วยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับบริษัทได้เป็นอย่างดี ในประเทศไทยมีหลายบริษัทที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในทุกระดับ และประสบความสำเร็จในการเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเข้าไปศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม รวมทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางและข้อมูลในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR เพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษาไทยที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR

๒. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR

๓. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการทำวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

๑. กระบวนการจัดทำกลยุทธ์ เริ่มจากการวิเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ได้แนวคิด คือ Certo and Pete (1991), พฤทธิศิริบรรณพิทักษ์ (๒๕๕๒), ศรีวงศ์ สุมิตร (๒๕๓๔) อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, ๒๕๔๐) และได้สรุปกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ดังนี้

๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบด้วย

๑.๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ภายนอกของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล

๑.๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ภายในของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล

๑.๑.๓ การจัดทำตาราง SWOT Matrix

๑.๒ การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล จากตำราเอกสาร งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ และได้กำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ออกเป็น ๔ ด้านได้แก่

๑.๒.๑ กลยุทธ์ด้านการบริหารวิชาการ

๑.๒.๒ กลยุทธ์ด้านการบริหารงบประมาณ

๑.๒.๓ กลยุทธ์ด้านการบริหารทั่วไป

๑.๒.๔ กลยุทธ์ด้านการบริหารบุคคล

๑.๓ การกำหนดกลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล

๒. ขอบเขตของบรรษัทภิบาล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาขอบเขตบรรษัทภิบาล CSR จากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากตำรา เอกสาร บทความ ข้อมูลออนไลน์ งานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ

และได้กรอบแนวคิดขอบเขตของบรรษัทภิบาล CSR ที่เหมาะสมต่องานวิจัยในครั้งนี้โดยได้นำเสนอขอบเขตของบรรษัทภิบาล CSR ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (๒๕๕๐; อ้างถึง พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ ๒๕๕๐) สรุปไว้โดยแบ่งบรรษัทภิบาล CSR ออกเป็น ๔ หมวดดังนี้

หมวดที่ ๑ การกำกับดูแลกิจการที่ดี

หมวดที่ ๒ การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม

หมวดที่ ๓ การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม

หมวดที่ ๔ ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

หมวดที่ ๕ การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม

หมวดที่ ๖ การดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อม

หมวดที่ ๗ การเผยแพร่ข่าวสารจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม

หมวดที่ ๘ การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ขอบเขตของบรรษัทภิบาลทั้ง ๔ หมวดข้างต้นบูรณาการเข้ากับการบริหารการศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และการบริหารบุคคล ในการมีส่วนร่วมองค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ซึ่งอยู่ในขอบเขตของบรรษัทภิบาล CSR ที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (๒๕๔๕) ที่ได้สรุปขอบเขตไว้ ๗ ด้านดังนี้

๑. ด้านชุมชน

๒. ด้านสุขภาพและสวัสดิการ

๓. ด้านการศึกษา

๔. ด้านสิทธิมนุษยชน

๕. ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

๖. ด้านสิทธิของผู้บริโภค

๗. ด้านวัฒนธรรม

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลบรรษัทภิบาล CSR ขององค์กรธุรกิจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR เฉพาะด้านการศึกษาในกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ในครั้งนี้เท่านั้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาและวิเคราะห์สภาพและปัญหาของกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR และการศึกษาปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคขององค์กรธุรกิจในการร่วมบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR รวมทั้งการศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงปริมาณ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเชิงคุณภาพ และแบบสำรวจ

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดกลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการ

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิด
บรรษัทภิบาล CSR ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล
สภาพแวดล้อม (SWOT ANALYSIS) และกำหนด
กลยุทธ์ด้วยตาราง TOWS Matrix

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กลยุทธ์การบริหาร
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัท
ภิบาล CSR โดยการร่วมสนทนากลุ่ม Focus
Group จากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุง
(ร่าง) กลยุทธ์ และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารเพื่อ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัท
ภิบาล CSR

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้
ทำการศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้บริหารสถาน
ศึกษาโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล (World
Class standard Lab School) จำนวน ๒๔๔
โรงเรียนทั่วประเทศ โดยเลือกพิจารณาจาก
โรงเรียนในพื้นที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วม
โครงการโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล ใน
โครงการภายใต้ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๓ –
๒๕๕๕ แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ ๒ (SP2) ที่
เป็นโรงเรียนระดับจังหวัด โดยการเลือกกลุ่ม
กลุ่มตัวอย่างจากประชากรศึกษาด้วยสูตร Taro
Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๑๕๕ โรงเรียน
และผู้บริหารองค์กรธุรกิจชั้นนำที่ให้การมีส่วนร่วม
ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิด
บรรษัทภิบาล CSR จำนวน ๕ แห่งและสมาคม
จดทะเบียนไทยอีก ๑ แห่ง

ผลการศึกษาวิจัย

ส่วนที่ ๑ ผลการวิจัยข้อมูลสภาพปัจจุบันของ
การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กร
ธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
แนวคิดบรรษัทภิบาล พบว่า สภาพปัจจุบันของ
การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กร
ธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
แนวคิดบรรษัทภิบาลเมื่อพิจารณาในภาพรวม
สภาพดำเนินการในปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง ๔ ด้าน โดยมีค่า
เฉลี่ยสูงสุดลำดับแรกคือ ด้านการบริหารวิชาการ
ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป
และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารบุคคล

ส่วนที่ ๒ ผลการวิจัยข้อมูลปัญหาของ
กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัท
ภิบาล พบว่าปัญหาของกระบวนการมีส่วนร่วม
ขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาลในปัจจุบัน อยู่
ในระดับน้อยที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ทั้ง ๔ ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรกคือ ด้าน
การบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ
ด้านการบริหารทั่วไป และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้าน
การบริหารบุคคล

ส่วนที่ ๓ ผลการวิจัยข้อมูลปัจจัยส่งเสริม
ที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัท
ภิบาล CSR ได้แก่ ๑. ผู้บริหารองค์กรธุรกิจ และ
ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลง ๒. เพื่อสร้างชื่อเสียง สร้างภาพลักษณ์
๓. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ๔. เป็นไปตาม
กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ๕. การหวังผล

รางวัลด้านบรรษัทภิบาล CSR ปัจจัยอุปสรรค ได้แก่ ๑. ผู้บริหารองค์กรธุรกิจและผู้บริหารสถานศึกษา ไม่มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๒. ขาดการประสานงานต่อเนื่อง ๓. การวางนโยบายของสถานศึกษายังไม่ชัดเจน

ส่วนที่ ๔ ผลการนำเสนอกลยุทธ์ของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล กลยุทธ์ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์หลัก ๑๓ กลยุทธ์รอง และ ๙๕ วิธีการดำเนินงาน ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ ๑ องค์กรธุรกิจร่วมบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ กลยุทธ์รอง คือ ๑. องค์กรธุรกิจร่วมประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ ๒. องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศ ๓. องค์กรธุรกิจร่วมระดมทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์หลักที่ ๒ องค์กรธุรกิจร่วมสร้างเครือข่ายการบริหารงบประมาณเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา กลยุทธ์รอง คือ ๑. องค์กรธุรกิจร่วมวางแผนระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒. องค์กรธุรกิจร่วมระดมทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน ๓. องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาฐานข้อมูลและการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์หลักที่ ๓ องค์กรธุรกิจร่วมบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล กลยุทธ์รอง คือ ๑. องค์กรธุรกิจร่วมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถานศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล ๒. องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล ๓. องค์กรธุรกิจสร้างเครือข่ายการศึกษากับองค์กรอื่นๆ เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล ๔. องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนา

โครงการรองรับการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล และกลยุทธ์หลักที่ ๔ คือ องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์รอง คือ ๑. องค์กรธุรกิจร่วมบริหารงบประมาณการพัฒนาครูมืออาชีพ ๒. องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาโครงการครูมืออาชีพ และ ๓. องค์กรธุรกิจร่วมส่งเสริมขวัญและกำลังใจการพัฒนาครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR มีประเด็นอภิปราย ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ สภาพและปัญหาของกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR

๑.๑ สภาพปัจจุบันของกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR พบว่ามีสภาพการดำเนินการในปัจจุบันในการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมทั่วทั้งประเทศ ด้านสูงสุดอันดับแรก คือการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า องค์กรธุรกิจมีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษาตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR สูงที่สุดอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์กรธุรกิจโดยส่วนใหญ่มีความสามารถ

ที่จะจัดหาอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษาที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาเพราะเป็นสินค้าที่จัดจำหน่ายขององค์กรธุรกิจเอง หรือเป็นวิธีการในการช่วยเหลือที่ง่ายที่สุดด้วยการบริจาคอุปกรณ์ สื่อการเรียนสอนต่างๆ ซึ่งทางสถานศึกษาเองก็เปิดโอกาสให้องค์กรธุรกิจเอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุนในด้านนี้ได้ อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารบุคคลซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าองค์กรธุรกิจส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากว่าองค์กรธุรกิจยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องอยู่บ้างแต่ไม่มากนักเนื่องจากสถานศึกษายังไม่มีการเสนอเรื่องด้านนี้ให้องค์กรธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาครูให้กับทางสถานศึกษา ซึ่งพบว่าองค์กรธุรกิจที่เข้าไปดำเนินการในการพัฒนาครูจะมีวิธีการดำเนินการภายในขององค์กรธุรกิจเองในการนำเสนอโครงการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องให้กับทางสถานศึกษาแต่ก็พบไม่มากนักที่ดำเนินการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องอยู่ จากผลการวิจัยดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานในการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ในด้านการพัฒนาครู ยังเป็นไปในลักษณะที่ต้องมีการพัฒนาให้มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น (ทนง โชติสรยุทธ์, สัมภาษณ์, ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕) แต่ทั้งนี้พบว่าการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ในด้านต่างๆ ยังขาดความร่วมมือที่ดีระหว่างองค์กรธุรกิจเอกชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากหลายสาเหตุที่เป็นปัจจัย

อุปสรรค อาทิเช่น ๑. ผู้บริหารองค์กรธุรกิจและผู้บริหารสถานศึกษา ไม่มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดในการเริ่มต้นความคิดในอันจะไม่ก่อให้เกิดความร่วมมือต่างๆ ระหว่างองค์กรธุรกิจเอกชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการร่วมมือกันในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR เพราะวิสัยทัศน์ของผู้นำของทั้งสองฝ่ายไม่มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็จะไม่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะดำเนินงานต่างๆ ทั้งภายในสถานศึกษาและภายในองค์กรธุรกิจเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๔ ด้านได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารบุคคล เพราะหากผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็จะพยายามคิดวางแผนเพื่อหาวิธีการในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาของตนอันจะนำมาซึ่งความร่วมมือในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรธุรกิจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ในทำนองเดียวกันองค์กรธุรกิจใดๆ ที่มีผู้บริหารองค์กรที่ไม่มีวิสัยทัศน์ผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็ จะไม่มีการริเริ่มดำเนินการใดๆ ในองค์กรให้เข้าไปมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาลเลยซึ่งถือว่าการช่วยเหลือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นไม่ใช่ภาระหน้าที่หลักของตนที่ต้องเข้าไปก้าวก่ายหรือยุ่งเกี่ยวเพราะเพียงแต่ภาระหน้าที่ต่างๆ ในองค์กรที่รับผิดชอบอยู่ก็มีมากมายแล้ว ดังนั้นหากจะต้องเข้าไปร่วมช่วยเหลือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นตนเองก็จะไม่เข้าไปเพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนที่จะต้องรับผิดชอบ

ซึ่งหากผู้บริหารองค์กรธุรกิจมีวิสัยทัศน์เช่นนี้ก็จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ไม่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารองค์กรธุรกิจจะต้องเกิดวิสัยทัศน์ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) ของ Bass and Avolio (๑๙๙๔: ๒) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นสามารถเห็นได้จากผู้นำจะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงผู้ร่วมงานและผู้ตาม ทำให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองเห็นตนเองและมองเห็นงานในแง่มุมใหม่ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้มีความสามารถและมีศักยภาพมากขึ้น ผู้นำจะชักนำให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองไกลเพื่อนำพาไปสู่จุดที่ดีทั้งของตนเองและผู้อื่น โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดนี้จะประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence) ๒. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation) ๓. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) ๔. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass and Avolio นี้จะพบว่ามีผลสอดคล้องกับภาวะการณ์ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และต้องการผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสังคมไทยที่ต้องได้รับการพัฒนาให้พ้นจากภาวะวิกฤตและต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ๒. ปัจจัยอุปสรรครองลงมา คือ การประสานงานระหว่างองค์กรธุรกิจกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามแนวคิดบรรษัทภิบาลขาดความต่อเนื่องและขาดผู้ประสานงาน จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีระบบการบริหารในสถานศึกษาในส่วนที่รับผิดชอบดูแล กำกับติดตาม การรายงานผล ประเมินผล การมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ที่องค์กรธุรกิจได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่เกิดความต่อเนื่องของการเข้ามามีส่วนร่วมในระยะยาว สถานศึกษายังขาดผู้ประสานงาน ซึ่งทำให้บางโครงการที่เคยได้รับการมีส่วนร่วมได้รับเพียงครั้งเดียวและไม่ได้รับต่อกัน ดังนั้นสถานศึกษาและองค์กรธุรกิจที่เข้ามามีส่วนร่วมควรพิจารณาอุปสรรคดังกล่าว เพื่อทำให้เกิดการต่อยอดของการพัฒนาเป็นลำดับที่ควรจะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR หรือองค์กรธุรกิจควรมีกลไกวางแผนฐานข้อมูลในการติดตามผล ประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มศักยภาพของการทำงานที่มีการสร้างระบบความต่อเนื่อง ด้วยการวางแผนบรรษัทภิบาล CSR ที่ต่อเนื่อง (Business continuity planning) ปัจจัยอุปสรรคสุดท้าย คือ การวางแผนนโยบายของสถานศึกษาตามแนวคิดบรรษัทภิบาลยังไม่ชัดเจน จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าสถานศึกษาบางส่วนยังไม่มีนโยบายในการส่งเสริมให้องค์กรธุรกิจเข้าร่วมบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ไม่ได้รับการมีส่วนร่วมจากองค์กรธุรกิจ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดทำนโยบายที่ชัดเจนในด้านการเปิดโอกาสให้องค์กรธุรกิจได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น เพราะหากสถานศึกษาใดยังไม่มีการวางนโยบายการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ก็จะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้ยาก (ทง โชติสรยุทธ์ สัมภาษณ์, ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกุลธนะ ธนาพงศ์ธร (๒๕๒๐) กล่าวถึง ความสำคัญของนโยบายว่า ๑. เป็นเครื่องชี้นำและกรอบในการวางแผน ๒. เป็นเครื่องชี้นำเสมือนเข็มทิศและหางเสือที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปถูกทิศทาง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้บริหารช่วยให้เกิดการพัฒนาทางการบริหาร ในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือในการประสานงาน เนื่องจากนโยบายยังเป็นเครื่องมือในการประสานงาน เนื่องจากนโยบายจะช่วยให้หน่วยปฏิบัติงานเข้าใจถึงเป้าหมาย แนวปฏิบัติ และทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน ทำให้เกิดความร่วมมือ และการประสานงานกันได้สะดวกมากขึ้น และ ๓. เป็นเครื่องมือในการควบคุม กำกับ และติดตามงานของผู้บริหาร ดังนั้นหากสถานศึกษายังไม่มีการวางนโยบายของสถานศึกษาตามแนวคิดบรรษัทภิบาลที่ชัดเจนก็จะทำให้การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ สภาพปัญหาปัจจุบันในการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินงานในการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่บ้างที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นให้ตรงจุดของสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงที่สุดเพื่อยับยั้งปัญหาที่มีอยู่ อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานต่างๆ ในการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพบว่าในการดำเนินงานของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR มีปัญหาสูงสุดอันดับแรกคือ ด้านการบริหารวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพหลักสูตรแบบบูรณาการนั้นมีปัญหามากที่สุด เป็นอันดับแรก ซึ่งสะท้อนได้ว่าในส่วนขององค์กรธุรกิจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารวิชานั้นไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรแบบบูรณาการเท่าที่ควร ปัญหาของกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล CSR รองลงมาอันดับสุดท้ายคือปัญหาการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารบุคคล พบว่าองค์กรธุรกิจให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครู ปัญหามากที่สุดอันดับแรก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดงบประมาณในการพัฒนาครูอยู่ เนื่องจากองค์กรธุรกิจยังไม่มีข้อมูลการเสนอของบประมาณในด้านการพัฒนาครูจึงไม่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานด้านงบประมาณด้านการพัฒนาครูได้ตรงกับ

ความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องแก้ไขโดยส่งเสริมให้องค์กรธุรกิจเข้ามาร่วมสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ ให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของทงง โชติสรยุทธ์ (ทงง โชติสรยุทธ์ **สัมภาษณ์**, ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕) ที่กล่าวว่า องค์กรธุรกิจ ภาคีเครือข่าย ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หุ่นส่วนทางการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ ควรร่วมวางแผนจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาครูให้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพรวมทั้งการดำเนินงานรูปแบบต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาร่วมกับทางสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมบริหารสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ ๒ กลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบริษัทภิบาล

จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบริษัทภิบาล CSR และนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบริษัทภิบาล CSR นั้น ประกอบไปด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 95 วิธีการดำเนินงานจะ ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ ๑ : ธุรกิจร่วมบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ (Business involve in academic administration toward excellence) โดยมีกลยุทธ์รอง ๓ กลยุทธ์ คือ ๑.๑ ธุรกิจร่วมประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ (Business involve in integrated school

curriculum quality evaluation) ประกอบด้วย ๖ วิธีการดำเนินงาน ๑.๒ ธุรกิจร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศ (Business involve in school curriculum development toward excellence) ประกอบด้วย ๖ วิธีการดำเนินงาน และ ๑.๓ ธุรกิจร่วมระดมทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Business involve in mobilize resources for teaching and learning in line with the philosophy of sufficiency economy) ประกอบด้วย ๖ วิธีการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ ดังเช่น องค์กรธุรกิจเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีเป้าหมายสู่มาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานพัฒนาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๓ – ๒๕๕๔) เรื่องการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ที่พบว่าการร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรดำเนินการโดยโรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดทำหลักสูตรและจัดทำแผนพัฒนาระบบการบริหารเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล โดยการจัดประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนขอการสนับสนุนจากชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ฯลฯ พร้อมด้วยองค์กรภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันวางแผนในการระดมทรัพยากร

กลยุทธ์หลักที่ ๒ : ธุรกิจร่วมสร้างเครือข่ายการบริหารงบประมาณเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา (Business involve in create budgeting management networking for increasing the educational opportunities) โดยมีกลยุทธ์

รอง ๓ กลยุทธ์ คือ ๒.๑. ธุรกิจร่วมวางแผนระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Business involve in mobilize resources plan for educational quality development) ประกอบด้วย ๖ วิธีการดำเนินงาน ๒.๒ ธุรกิจร่วมระดมทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน (Business involve in mobilize students funding) ประกอบด้วย ๖ วิธีการดำเนินงาน และ ๒.๓ ธุรกิจร่วมพัฒนาฐานข้อมูลและการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ (Business involve in database system and budgeting management effective) ประกอบด้วย ๔ วิธีการดำเนินงาน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่เน้นในเรื่องการระดมทุนหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา วิธีการที่ให้องค์กรธุรกิจและภาคีเครือข่ายเข้าร่วมระดมทุนหรืองบประมาณทางการศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเสริม วิสกุล และคณะ (๒๕๔๖) ที่สรุปว่าการพัฒนารูปแบบงบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทยได้มีการเสนอให้มีการระดมเงินจากแหล่งอื่นๆ นอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ส่งเสริมให้องค์กรหรือเอกชนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยรัฐให้การสนับสนุนทางการเงินและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

กลยุทธ์หลักที่ ๓ : ธุรกิจร่วมบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล (Business involve in extra-curricular activities management and development of learning resources toward international standards) โดยมีกลยุทธ์รอง

๔ กลยุทธ์คือ ๓.๑ ธุรกิจร่วมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถานศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล (Business involve in extra-curricular activities toward international standards) ประกอบด้วย ๑๒ วิธีการดำเนินงาน ๓.๒ ธุรกิจร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล (Business involve in develop learning resources toward international standards) ประกอบด้วย ๗ วิธีการดำเนินงาน และ ๓.๓ ธุรกิจสร้างเครือข่ายการศึกษากับองค์กรอื่นๆ เพื่อพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล (Business involve in create networking with other organizations to develop education system toward international standards) ประกอบด้วย ๔ วิธีการดำเนินงาน และ ๓.๔ ธุรกิจร่วมพัฒนาโครงการรองรับการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล (Business involvement to develop the support project management education toward international standards) ประกอบด้วย ๑๐ วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ ดังเช่น องค์กรธุรกิจร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพครบวงจร และองค์กรธุรกิจนำเสนอนวัตกรรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาตรฐานสากลแก่สถานศึกษา ซึ่งจะเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้สู่มาตรฐานสากลสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๓ – ๒๕๕๔) เรื่องการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ที่พบว่าสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำ

แหล่งเรียนรู้อาชีวศึกษาในโรงเรียน เน้นการจัดการความรู้ การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดมุม ASEAN Focus School ภายในห้องสมุด ฯลฯ ที่ต้องอาศัยการร่วมกับชุมชน บริษัทเอกชน ผู้ปกครอง เครือข่าย สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ประกอบการ ร่วมระดมทรัพยากรและสร้างเครือข่ายนานาชาติ

กลยุทธ์หลักที่ ๔ ธุรกิจร่วมพัฒนาครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Business involve in continued teachers professional development) โดยมีกลยุทธ์รอง ๓ กลยุทธ์ คือ ที่ ๔.๑ ธุรกิจร่วมบริหารงบประมาณการพัฒนาครูมืออาชีพ (Business involve in budgeting management for continuous teachers professional development) ประกอบด้วย ๑๐ วิธีการดำเนินงาน ๔.๒ ธุรกิจร่วมพัฒนาโครงการครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง (Business involve in continued teachers professional development Project) ประกอบด้วย ๑๐ วิธีการดำเนินงาน ๔.๓ ธุรกิจร่วมส่งเสริมขวัญและกำลังใจการพัฒนาครูมืออาชีพ (Business involve in promote the morale of professional teachers development) ประกอบด้วยวิธีการดำเนินงาน ๑๓ ขั้นตอน ประกอบด้วยวิธีการที่สำคัญ ดังเช่น องค์กรธุรกิจจัดประชามครูทั่วประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพระดับสากล รวมทั้งองค์กรธุรกิจจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรม สัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องของการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมณีนีภา ชุตินบุตร (๒๕๕๓) ที่กล่าวว่า บทบาทของครูในแนวใหม่จะเน้นนอกจากเป็นผู้สอนแล้ว ครูจะต้องอยู่ในฐานะ

ที่สูงขึ้นไปอีกคือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้เรียน รวมทั้งครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถตามระดับคุณภาพครู อันเป็นมาตรฐานสากล โดยเน้นให้ครูเป็นมืออาชีพ โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน โดยปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่งเสริมของการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล ที่สำคัญที่สุด คือ ทัศนคติของผู้บริหารองค์กรธุรกิจและผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีทัศนคติภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาลได้ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาลให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างแพร่หลายต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะสภาพและปัญหาปัจจุบันของกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัทภิบาล แต่ยังไม่ศึกษาถึงความต้องการจำเป็นและความคาดหวังของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้ธุรกิจเข้ามาช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านต่างๆ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะนำ

ประเด็นนี้ศึกษาวิจัยต่อไปได้เพื่อประโยชน์ของการ
พัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดบรรษัท
ภิบาลที่เป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น

๒. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร
กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล
เท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนอื่นๆ การ
วิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในโรงเรียนมาตรฐาน
สากล หรือโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูล
ที่ครอบคลุมต่อการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในทุกส่วน ฯลฯ

๓. จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่งเสริมของ
การบริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กร

ธุรกิจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
แนวคิดบรรษัทภิบาล ที่สำคัญที่สุด คือ วิสัยทัศน์
ของผู้บริหารองค์กรธุรกิจและผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ต้องมีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลง จะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการ
บริหารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจ
ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิด
บรรษัทภิบาลได้ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป
ควรศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำที่เป็นเลิศใน
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมให้
องค์กรธุรกิจในการบริหารศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
แนวคิดบรรษัทภิบาล ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มา
ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำที่เป็นเลิศในการพัฒนา
สถานศึกษาตามแนวคิดบรรษัทภิบาลได้ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กุลธน ธนาพงศธร. (๒๕๒๐). *หลักการกำหนดนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ทงนง โชติสฤทธ. (๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕). *กรรมการผู้จัดการ บริษัท ซีอีเอเคชั่น จำกัด(มหาชน). สัมภาษณ์*.
บุญเสริม วิสกุล และคณะ. (๒๕๓๖). *แนวทางการจัดงบประมาณและการลงทุนเพื่ออุดมศึกษา*.
รายงานการวิจัย.สถาบันสังคมและเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (๒๕๕๒). *การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อโลกในเล็ก*. กรุงเทพมหานคร:
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. (๒๕๕๐). *เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม*. สืบค้นวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๐, จาก [http://
pipatory.blogspot.com/2007/09/blog-post_25.html](http://pipatory.blogspot.com/2007/09/blog-post_25.html).
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (๒๕๔๐). *การพัฒนากระบวนการบริหารสถาบันอุดมศึกษาตามแนวคิดการบริหาร
งานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีนภา ชูติบุตร. (๒๕๕๓). *การพัฒนาสู่คู่มืออาชีพ*. สืบค้นวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓, จาก [www.
kmresearch.net/dareserch/mon/D_prot.pdf](http://www.kmresearch.net/dareserch/mon/D_prot.pdf).

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (๒๕๔๕). *องค์การและการจัดการ (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร จำกัด.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๓-๒๕๕๔). *การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์
ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(อัตรสำเนา).*

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๔). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ.
กรุงเทพมหานคร. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหยาบลิ้นกิ้งและการพิมพ์.*

ภาษาอังกฤษ

Ashworth, A., and R. C. Harvey. (1994). *Assessing quality in further and higher education*.
London: J. Kingsley Publication.

Bass. B.M.,and Avolio. (1994). *Improving organization effectiveness through transformation
leadership*, Thousand Oaks: Sage.

Certo, Samuel C., and Pete J. Paul. (1991). *Strategic management: concept and applications*,
New York: McGraw-Hill

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร. ศรินทร์รัศม์ เสริฐปัญญา ผู้ช่วยคณบดีคณะศิลปศาสตร์และหัวหน้าแผนกวิเทศสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

อาจารย์ ดร. ปิยพงษ์ สุมิตติกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย
การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย